

Algoritmy manažmentu pacienta na INTERNEJ AMBULANCIÍ, INTERNEJ KLINIKE alebo ODDELENÍ v závislosti od prítomnosti COVID-19.

Zdravotná starostlivosť sa v internej ambulancii poskytuje formou **osobnej konzultácie** (vrátane interného vyšetrenia) v ambulancii, alebo **telefonickej konzultácie**, prípadne **e-mailovej konzultácie**. Forma poskytovania zdravotnej starostlivosti je určená internistom po zohľadnení potrieb a stavu pacienta. Forma interného vyšetrenia v ambulancii sa realizuje po predošlom telefonickom alebo e-mailovom dohovore a objednaní. Podľa prílohy 1 v štandardných postupoch.

Pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti na internej ambulancii na základe telefonického triedenia používa ošetrojúci zdravotnícky personál ochranné osobné pracovné prostriedky (ďalej len OOPP) podľa príslušného štandardu.

Pozitívny výsledok telefonického triedenia nesmie byť dôvodom na neposkytnutie zdravotnej starostlivosti.

Pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti v ambulancii sa postupuje v súlade s prevádzkovým poriadkom, hygienicko-epidemiologickým režimom a bariérovou ošetrovateľskou technikou tak, aby do čakárne, pokiaľ je to možné, prichádzali pacienti, vrátane sprevádzajúcej osoby po predchádzajúcom telefonickom triedení.

Triedenie sa uskutočňuje podľa prílohy 1 v štandardnom postupe pre všeobecné ambulancie, na základe epidemiologickej anamnézy. Podľa tohto hodnotiaceho a triediaceho listu, sestra pacientov rozdelí na COVID-19 negatívnych, COVID-19 suspektných, a COVID-19 v karanténe.

Objednávaní pacienti sú plánovaní na stanovený čas, ktorý musia dodržiavať, aby v čakárni neboli viac ako traja pacienti. Ďalšie usmernenia podľa pokynov príslušnej nemocnice.

Pri vstupe do ambulancie sestra dohliadne na dôkladné umytie si rúk pacienta alebo použije na dezinfekciu rúk vhodný dezinfekčný prostriedok s obsahom alkoholu. Pacient a sprevádzajúca osoba majú minimálne ochranné tvárové rúška.

Pacienti s COVID-19 negativitou.

1. V prípade, že je **pacient COVID-19 negatívny** a nie sú žiadne znaky suspekcie alebo pozitivity na základe epidemiologického triedenia, interné vyšetrenie sa realizuje za dodržiavania štandardných hygienických opatrení (OOPP lekár a sestra, pacienti tvárové rúška a dezinfekciu rúk, sprevádzajúce osoby tvárové rúška a dezinfekcia rúk).
  - a. **Kontroly chronických ochorení (dispenzár).** Dispenzár sa realizuje na základe indikácie ošetrojúceho lekára, ktorý určí formu, rozsah a obsah konzultácie. Jednorazový osobný kontakt s jednotlivými pacientami sa odporúča obmedziť na čas, kedy sa realizuje fyzikálne vyšetrenie a odber biologického materiálu, ideálne do 15 minút. Vyhodnotenie výsledkov je možné realizovať po odchode pacienta z ambulancie dištančnou formou. O obsahu, rozsahu a forme dispenzárneho vyšetrenia je zrealizovaný zápis lekárom do zdravotnej dokumentácie.
  - b. **Interné predoperačné vyšetrenie** pred plánovanými diagnostickými alebo liečebnými výkonmi s potrebou anestéziologickej starostlivosti sa v súčasnej priaznivej epidemiologickej situácii vykonáva v súlade s ŠDTP **Klinický protokol pre racionálny manažment pacientov vyžadujúcich operačný alebo**

intervenčný výkon v kontexte nepravdepodobného, pravdepodobného alebo potvrdeného ochorenia COVID-19, v súlade s Odborným usmernením Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o vykonávaní ambulantných vyšetrení u dospelých pred plánovanými zdravotnými výkonmi s potrebou anesteziologickej starostlivosti, od dňa 10. júna 2014, číslo 2826/2014-SZ.

Súčasťou predoperačného vyšetrenia je aj epidemiologická anamnéza, triedenie podľa prílohy č.1 a indikácia interného konziliárneho vyšetrenia, ak je to potrebné. V prípade ak je triedenie negatívne, internista zrealizuje predoperačné vyšetrenie a túto skutočnosť uvedie do jeho záveru.

Pacienti s COVID-19 pozitivitou, alebo suspekciou pre COVID-19, prípadne v karanténe

V prípade ak je triedenie pozitívne, internista predoperačné vyšetrenie nerealizuje a vykoná diferenciálnu diagnostiku na COVID 19, vrátane PCR testu, ak je indikovaný. O tomto postupe vyhotoví lekársku správu a informuje pacienta o potrebe konzultovať situáciu s indikujúcim lekárom. Indikujúci lekár rozhodne, či je operácia potrebná napriek pozitívnemu triedeniu. Do jednoznačného potvrdenia alebo vylúčenia ochorenia COVID 19 sa na pacienta nahliada ako na susp. COVID 19, vrátane všetkých epidemiologických opatrení.

V prípade positivity, suspekcie COVID-19, resp. ak je pacient v karanténe, oštrujúci personál, t.j. sestra a lekár-internista používajú OOPP podľa usmernení ÚVZ SR a riadia sa uvedenými odporúčaniami.

- 1. ak pacient nie je ohrozený na živote a nemá naliehavý zdravotný stav**, bežné interné vyšetrenie a predoperačné interné vyšetrenie sa odkladá. Prehodnotí sa aj naliehavosť chirurgickej intervencie po telefonickej konzultácii s indikujúcim lekárom.
- 2. ak pacient má naliehavý zdravotný stav** (bolesť na hrudníku, nalievavú hypertenziu, prípadne iné akútne interné ochorenie), internista ho vyšetří a odošle na internú ambulanciu urgentného príjmu príslušnej nemocnice (pri vyšetrení platia prísne hygienické a protiepidemické opatrenia s použitím OOPP a dezinfekcie priestorov podľa ÚVZ SR). V tomto prípade sa odporúča pacienta hospitalizovať.
- 3. ak má pacient naliehavý zdravotný stav, ktorý je potrebné riešiť chirurgickou intervenciou**, odošle sa na príslušnú chirurgickú ambulanciu do nemocnice a predoperačné vyšetrenie sa realizuje priamo v nemocnici.

Algoritmy manažmentu pacienta na INTERNEJ KLINIKE alebo ODDELENÍ v závislosti od prítomnosti COVID-19.

V prípade, že je potrebná hospitalizácia pacienta, tá sa riadi dokumentom „*Základné rámce pre prípravu Štandardných operačných protokolov, urgentné príjmy a nemocničné oddelenia v súvislosti s epidémiou COVID-19*“.

Pacient vstupujúci do zdravotníckeho zariadenia je **zatriedený a ďalej vstupuje do príslušnej, fyzicky oddelenej časti zdravotníckeho zariadenia pre pacientov bez ochorenia COVID-19, s ochorením alebo s odôvodneným podozrením na ochorenie COVID-19** na základe:

- klinických príznakov (horúčka, nový kašeľ, dyspnoe, najmä inak nevysvetlené napr. zjavnou dekompenzáciou chronického ochorenia, únava, myalgie, prípadne hnačka najmä u detí, strata čuchu, chuti),
- epidemiologickej anamnézy(cielenej, spresňovanej a správne interpretovanej).

- 1. Pacient COVID-19 negatívny:** je hospitalizovaný na základe medicínskej indikácie na internom oddelení alebo klinike, pričom zdravotnú starostlivosť vykonáva zdravotnícky personál v súlade s nariadeným hygienicko – epidemiologickým režimom ÚVZ SR., tak ako aj u všetkých ostatných pacientov s negatívnou epidemiologickou anamnézou a bez klinických symptómov. Personál používa bežné OOPP, pacient pri vyšetrení používa tvárové rúška a dbá na dezinfekciu rúk. V prípade, že pacient nie je spôsobilý dbať na epidemiologický režim, jeho hygienu realizuje ošetrojúci personál oddelenia.
- 2. Pacient COVID-19 pozitívny,** s typickými príznakmi infekcie, je hospitalizovaný na infektologickom oddelení alebo klinike, pokiaľ nevyžaduje starostlivosť iných odborníkov.
- 3. Pacient COVID-19 suspektný alebo COVID-19 v karanténe.** Je hospitalizovaný na internom oddelení alebo klinike iba v prípade, že jeho stav je naliehavý z hľadiska potreby internistickej starostlivosti. Hygienicko-epidemiologický režim ako pri COVID +, až do obdržania výsledku vyšetrenia. Hospitalizácia na samostatnej izbe s vlastným hygienickým príslušenstvom. Vyčlenený personál (sestry, lekári) používajú osobitné OOPP podľa nariadenia hlavného hygienika ako u pacienta s COVID-19 +. V prípade, že sa vyšetrením potvrdí pozitivita, odporúča sa preklad na oddelenie pre pacientov COVID +, resp. infekčné oddelenie alebo kliniku, ak je možné pokračovať v internistickej liečbe na oddelení alebo klinike vyhradených pre COVID-19 +. Ak je nevyhnutná hospitalizácia na internom oddelení alebo klinike z iných dôvodov, ako je infekcia COVID-19, odporúča sa skrátiť hospitalizáciu na najkratší možný čas, kedy to pacient nevyhnutne potrebuje.

Vypracoval:

prof. MUDr. Ivica Lazúrová, DrSc., FRCP, hlavná odborníčka MZ SR pre vnútorné lekárstvo